

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 24. 5. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/00564

Programová služba: Jednotka

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo licencie: TD/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/00564 smerujúci voči vysielaniu programovej služby Jednotka vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok preverenia podnetu.

T: 5. 6. 2023

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 24. 5. 2023

Podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/00564 zaevidovaný dňa 21. 3. 2023
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Správy RTVS
Deň a čas vysielania: 20. 3. 2023 o cca 19.00 hod.
Označenie podľa JSO: bez označenia

Programová služba: Jednotka
Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska
Číslo licencie: TD/1

Dátum: 17. 5. 2023

OBSAH PODNETU:

„Dobry den, vo vecernych spravach z 20.3.2023 STVI uviedla ohladom 20. vyrocia americkej invazie do Iraku, ze zahynulo 200 000 Americanov a 5000 americkych vojakov. Spravne ma byt 200 000 Iracanov a 5000 americkych vojakov. Ci to bolo z ich strany umyselne alebo neumyselne, mali by sa za to v hlavných spravach ospravedlnit a uviesť veci na spravnu mieru. Je to vazny omyl.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA: Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách

§ 25 písm. b): *„Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“*

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal odvysielanie informácie, že pri americkej invázii do Iraku malo zahynúť 200 tisíc Američanov. Informácia mala byť odvysielaná v hlavnom spravodajskom programe vysielateľa.

Program sme posudzovali podľa ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., teda posudzovali, či vysielateľ zabezpečil v spravodajskom programe objektívnosť a nestrannosť.

Príspevok *20 rokov od začiatku invázie do Iraku* informoval o 20. výročí americkej invázie do Iraku a bol pripomenutím tejto udalosti. Uvedené bolo, že oficiálnym dôvodom na inváziu bolo, že Irak vlastní zbrane hromadného ničenia, tie sa však nikdy nenašli. Američania spočiatku dosiahli rýchle víťazstvo, avšak nasledovali roky chaosu a deštrukcie, invázia spôsobila obrovskú nestabilitu v regióne, Irak si prešiel povstaním Al-Káidy, občianskou vojnou, aj terorom Islamského štátu. Redaktor ďalej uviedol, že invázia poškodila reputáciu USA vo svete, konali sa masové protivojnové protesty. Vojnu ukončil až nasledujúci prezident Barack Obama, keď v roku 2011 stiahol všetky americké jednotky z Iraku. Redaktor na záver uviedol, že invázia bola kontroverzným rozhodnutím, ale v tom čase ju podporovala väčšina Američanov. Dnes je situácia opačná a väčšina Američanov si myslí, že išlo o chybné rozhodnutie.

V príspevku bol odvysielané dobové vyjadrenie vtedajšieho prezidenta G. Busha, ktorý zdôvodňoval rozhodnutie o invázii. Odvysielané bolo vyjadrenie R. Crockera, bývalého veľvyslanca USA v Iraku, ktorý sa vyjadril, že USA inváziou umožnili bezvládie, z ktorého profitovala Al-Káida Islamský štát. J. Steinberg, námestník ministra zahraničných vecí za vlády B. Obamu bol tiež voči invázii kritický. V príspevku uviedol, že invázia mala negatívny dosah na vplyv a schopnosť USA vytvárať partnerstvá v regióne.

Redaktor Š. Hudec informoval o počte obetí invázie a následného obdobia chaosu. Uviedol: *„Podľa odhadov zomrelo najmenej 200 000 Američanov a viac ako 4500 amerických vojakov.“* Údaj o 200 tisíc mŕtvych Američanoch je podľa našej mienky slovným omylom, prerieknutím. Je totiž zrejmé a logické, že pri invázii do Iraku nemohli zomierať americkí civilisti, ale irackí (údaj o 200 tisíc mŕtvych civilistoch v dôsledku invázie do Iraku potvrdzuje aj stránka Wikipédie¹).

¹ https://sk.wikipedia.org/wiki/Tretia_vojna_v_Perzskom_z%C3%A1live

Predmetná chybná informácia je teda nedostatkom, avšak z hľadiska celkového kontextu nemala podľa nás zásadný vplyv na vyznenie príspevku. Je potrebné zdôrazniť, že príspevok nevyznieval v prospech USA, resp. americkej invázie. Naopak, invázia bola prezentovaná kriticky, ako „najväčšie zlyhanie americkej vlády a CIA, ktoré malo vážne následky“, ako krok, ktorý spôsobil obrovskú politickú nestabilitu a zapríčinil povstanie Al-Káidy, občiansku vojnu a teror Islamského štátu, ako krok, ktorý poškodil reputáciu USA vo svete, ako kontroverzné rozhodnutie atď. Rovnako, odvysielané vyjadrenia bývalého amerického veľvyslanca v Iraku R. Crockera a námestníka ministra zahraničných vecí za vlády B. Obamu J. Steinberga boli voči invázii kritické.

Spracovanie príspevku hodnotíme ako korektné. Nezaznamenali sme iné nedostatky. **Domnievame sa, že odvysielanie chybných informácií o obetiach americkej invázie do Iraku nie je dostatočným dôvodom na začatie správneho konania pre možné porušenia ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností si myslíme, že vysielateľ Rozhlas a televízia Slovenska odvysielaním programu *Správy RTVS* zo dňa 20. 3. 2023 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/Popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/00564)

Monitorované vysielanie: Správy RTVS
Deň vysielania: 20. 3. 2023
Čas vysielania: cca 19.00 h
Označenie JSO: bez označenia

Vysielací čas (časová stopa):

- 18:59:59 hod. – začiatok programu *Správy RTVS*

Príspevky:

- Zoznam garantovaných cien neuvídite všade
- Koalícia nevie, s kým môže rátať
- Trnavská automobilka prepustí tristo ľudí
- Vo februári opäť ubudlo nezamestnaných
- Majitelia zničených budov začali upratovať
- Čínsky prezident prišiel rokovať do Moskvy
- Čína, Rusko, vzťahy
- Na Ukrajine zomrel už druhý český občan
- Dohoda o ďalšej vojenskej pomoci pre Ukrajinu
- Rusko zmrazilo všetky aktíva Volkswagenu
- Ozbrojení útočníci zabíjali v africkej bani
- Končí sa povinnosť izolácie
- NAKA zatkla aj bývalú šéfkou pozemkového fondu
- Pokračovalo pojednávanie s Dušanom Kováčikom
- Slovensko prichádza o peniaze pri ťažbe zlata
- HLAS-SD: Predražený nábytok na ministerstve
- 25 rokov od prvej transplantácie srdca
- Poľnohospodárom rozdelia 400 miliónov
- Otrasy na trhoch po švajčiarskom obchode
- 20 rokov od začiatku invázie do Iraku
- Francúzska vláda ustála hlasovanie o dôvere
- Planéta sa blíži k bodu kritického oteplenia
- Menšie šteňa lepšie vynáša
- Požiar skladu spôsobil miliónovú škodu
- Tretina jahniat ostáva doma
- Deň šťastia

- 19:50:07 hod. – koniec programu *Správy RTVS*

Príspevok: *20 rokov od začiatku invázie do Iraku* (názov uvedený vo forme titulku zobrazeného v dolnej časti obrazovky v úvode príspevku)

Prepis:

Lubomír Bajanič, moderátor: „Pred dvadsiatimi rokmi začali Spojené štáty inváziu do Iraku. Američania najskôr dosiahli rýchle víťazstvo, keď za pár týždňov dobyli Bagdad.“

Klaudia Suchomel Guzová, moderátorka: „Potom však prišli roky chaosu a deštrukcie. Invázia patrí k najväčším zlyhaniu americkej vlády aj tajnej služby CIA v histórii, ktoré malo vážne následky.“

Štefan Hudec, redaktor: „Útok na Irak ohlásil americký prezident George Bush potom, keď iracký líder Saddám Husajn nesplnil jeho 48-hodinové ultimátum na odchod z krajiny. Biely dom inváziu vysvetľoval tým, že Bagdad vlastní zbrane hromadného ničenia. Tie sa však v Iraku nikdy nenašli.“

George Bush, vtedajší prezident USA: „Náš národ vstupuje do tohto konfliktu neochotne, avšak s jasným účelom. Spojené štáty a naši spojenci nechcú byť vydaní na milosť a nemilosť nezákonného režimu, ktorý ohrozuje mier zbraňami hromadného ničenia.“

Štefan Hudec, redaktor: „Americká invázia síce zvrhla brutálneho diktátora, na Blízkom východe však spôsobila obrovskú politickú nestabilitu. Irak si prešiel ničivým povstaním Al-Káidy, občianskou vojnou, aj terorom, ktorý spustila organizácia Islamský štát. Podľa odhadov zomrelo najmenej 200 000 Američanov a viac ako 4500 amerických vojakov.“

Ryan Crocker, bývalý veľvyslanec USA v Iraku: „Skupiny ako Al-Kaidá a neskôr Islamský štát milujú bezvládie a my sme im ho poskytli v Iraku a následne aj v Afganistane.“

Štefan Hudec, redaktor: „Invázia poškodila reputáciu USA vo svete. Po celej Európe boli masívne protesty a proti vojne sa postavili aj tradiční spojenci Washingtonu, Nemeckom a Francúzskom. Vojna stála Ameriku odhadom dva bilióny dolárov. Všetky americké jednotky stiahol z Iraku prezident Barack Obama v roku 2011. O tri roky však časť poslal späť potom, keď teroristická skupina Islamský štát dobyla časť Iraku a Sýrie.“

Jim Steinberg, námestník ministra zahraničných vecí za vlády B. Obamu: „Táto invázia mala negatívny dosah na náš vplyv a schopnosť vytvárať partnerstvá v regióne, vrátane nášho vzťahu s Iránom.“

Štefan Hudec, redaktor: „Invázia do Iraku bola kontroverzným rozhodnutím už pred dvadsiatimi rokmi. Väčšina Američanov ju však podporovala. Dnes je situácia presne opačná a podľa posledného prieskumu si až 61 % Američanov myslí, že išlo o chybné rozhodnutie. Zo Spojených štátov Štefan Hudec, RTVS.“